

Hemşirelik Araştırmalarının Önemi

The Importance of Nursing Research

ELIZABETH ANNE HERDMAN*
ÇEVİRİ: ÖZLEM YAZICI KORKMAZ**

Geliş Tarihi: 17.03.2010, Kabul Tarihi: 13.05.2010

ÖZET

Araştırma, en iyi hemşirelik uygulamaları için gerekli temel verileri sağlar; ancak araştırma ve uygulamanın birleştirilmesi hala problemli olduğundan, hemşirelerin araştırmaları anlamadığı ya da araştırmaya değer vermediği söylenmektedir. Hemşirelerin lisans eğitimi sırasında araştırmaların önemi vurgulanmalıdır. Araştırma-uygulama boşluğunda hemşireleri suçlamak yerine, hemşirelerin çalıştığı ortamı anlamaya çalışmamız gerekmektedir. Eğitim ve klinik ortamlar arasındaki boşluğu kapatabilecek araştırma ekiplerinin değeri kanıtlanmıştır. Bu araştırma ekipleri, hem iş yükünü azaltmada hem de en uygun hemşirelik bakımının teşvikinde klinisyen hemşireler ile hastane yönetimlerine araştırmaların önemini gösterme potansiyeli taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Hemşirelikte araştırma; araştırmanın önemi; araştırma ekibi.

“...hemşirelik bakımındaki kalitemizi artıran şey, araştırmalar yoluyla gelişen, eleştirel ve sorgulayıcı bir yaklaşımın oluşmasıdır”.^[1]

Hemşirelik araştırmaları hemşirelik bilgi birikiminin sürekli geliştirilmesinde hayati bir önem taşımakta olup, hemşirelik alanının kendine has rolünün tanımlanmasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda, klinik uygulamaların temelini oluşturarak ideal hasta bakımının sunulmasını sağlamada profesyonel sorumluluğu (professional accountability) geliştirmektedir. Hemşirelik alanındaki araştırmalar, hastaların iyileştirilmesine yönelik sağlıklı bir çevrenin önemine yoğunlaşan Florence Nightingale'in çalışmalarıyla başlamıştır. Florence Nightingale, Kırım Savaşı sırasında, askerlerin hastalık ve ölüm istatistiklerini toplamış ve incelemiştir; bu araştırması sayesinde ölüm oranı %43'ten %2'ye düşmüştür.^[2] Nightingale'in çalışması sonucunda ortaya çıkan önemli değişiklikler arasında, halkın kullandığı suyun incelenmesi ve sağlık koşullarının iyileştirilmesi bulunmaktadır. 1950'li yıllara kadar araştırmaya yeterli ilgi olmamıştır; ancak daha sonraki yıllarda ileri düzey akademik eğitime sahip hemşirelerin sayısının artması ve onların profesyonelliğe olan katkıları, Hemşirelik Araştırma Dergisi'nin yayınlanması ve mevcut araştırma fonlarından yararlanması ile araştırmalara yönelik ilgi artmıştır.^[3]

Günümüzde araştırmalar, hemşirelik mesleğinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır ve hemşirelik eğitiminin elzem bir unsuru olması da bu araştırmaların önemini ortaya koymaktadır.

ABSTRACT

Research provides the essential foundations for best nursing practice but the merger of research and practice is still problematic as nurses are said to not value or understand research. It is recommended that research should be promoted during nurse undergraduate education. Instead of blaming nurses for the research practice gap we should try to understand the environment in which nurses work. Research teams that bridge educational and clinical settings have proven effective and have the potential to both reduce the workload and highlight to clinical nurses and hospital administrators the importance of research in the promotion of optimal nursing care.

Key words: Nursing research; importance of research; research team.

Dünya genelinde hemşirelik mesleğinin dönüşümünü devam ettiren önemli değişiklikler göz önüne alındığında, kanıta dayalı uygulama fikri, profesyonel uygulamada hemşirelik araştırmalarını ön plana getirmiştir. Bugün, araştırmalar yoluyla elde edilen kanıta dayalı bilgilerle ideal bir bakım sunulması, tüm hemşireler açısından önemli bir anahtardır. Aynı zamanda, mevcut hemşirelik araştırmalarında daha çok sosyal ve sağlık bakım konuları yer almakta olup, bunlar hemşireliğin daha geniş bir sağlık bakım ortamı ile ilgisini ortaya koymaktadır. Hemşirelik araştırmalarının, hemşirelik mesleği açısından çok önemli olduğu ve ideal hemşirelik bakımını ilerletecek gelişmelerin devam ettirilmesi için gerekli olduğu çok açıktır.

Her ne kadar sağlam araştırma yöntemleri aracılığıyla elde edilen verilerin en iyi hemşirelik uygulamalarının temellerini oluşturduğu çoğu zaman kanıtlanmış olsa da, araştırma ve uygulamanın yaygın olarak uyumlu bir hale getirildiğini söylemek pek mümkün değildir.^[4] Bostrom ve ark.^[5], “araştırma-uygulama boşluğu” kavramına gönderme yapmış ve hemşirelerin araştırma yaparken ve bulguları klinik ortama uygularken karşılaştığı zorlukları dile getirmiştir. Özellikle de, klinisyen hemşirelerin araştırma yapma ve hatta güncel araştırma bulgularını okuma zamanından yoksun olduklarını ifade etmişlerdir. Daha büyük problem taşıyan diğer bir bulgu ise, klinisyen hemşirelerin hemşire araştırmacıları klinik ortamdan çok uzak bir yerde görmesi, diğer yandan hemşire araştırmacıların klinisyen hemşirelerin araştırmaları anlamadığına inanmasıdır.

* E A Herdman, Prof. Dr.
Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürü
Güzelbahçe Sok. No:20 D Blok, 34365 Nişantaşı / İstanbul
Tel.: 0 212 311 26 01 Faks: 0 212 311 26 02
e-posta: eherdman@ku.edu.tr

**Ö Yazıcı Korkmaz, Yard. Doç. Dr.
Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu
Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi (SANERC)
Güzelbahçe sokak No:20 D Blok, 34365 Nişantaşı/İstanbul
Tel.: 0 212 311 26 40 Faks: 0 212 311 26 30
e-posta: okorkmaz@ku.edu.tr

ÖZGÜN YAZI

Akinsaya^[1], dergilerde yayınlanan araştırmaların çoğunun, hemşire klinisyenler tarafından okunmadığını gözlemlemiştir. Aynı zamanda Bostrom ve ark.^[5] hemşire klinisyenlerin araştırmaların önemini anlamadığı şeklindeki kaygıları hala çözülmemiş bir problem özelliği taşımaktadır. Yine hemşirelik alanındaki araştırmaların düşük kalitede olmasının nedeninin, hemşirelerin araştırma etkinliklerine katılacak yeterli zamanlarının olmamasına bağlanması da bir problem olarak durmaktadır.^[6] Akinsaya^[1], “araştırmaların hemşirelik uygulamalarına katkısı hakkındaki tartışmaların merkezinde, temel eğitim sırasında hemşirelerin araştırma sürecine ilişkin aldıkları eğitime yönelik ilgi eksikliği yatmaktadır” diyerek görüşünü dile getirmiştir.

Hemşirelerin lisans eğitimi sırasında araştırmaların önemi vurgulanmalıdır. Hemşirelerin, araştırmaların taşıdığı değeri takdir edebilmesi ve tanıyabilmesi için araştırma bilincine sahip olmaları gerekmektedir. Bundan dolayı araştırma, lisans ve yüksek lisans eğitiminin esas unsuru olmalıdır.^[11] Hemşirelik öğrencilerinde araştırma becerilerinin geliştirilmesi sayesinde, gelecekteki hemşirelik eğitimcileri ve klinisyenlerinin araştırma becerileri geliştirilmiş olacaktır.

Diğer yandan, hemşirelik alanındaki araştırmalara değer verilmemesi ve araştırma bulgularının uygulamaya konmaması noktasında hemşireler çok fazla suçlanmaktadır. Belki de, hasta sonuçları ile hemşirelik kadrolarının oluşturulması arasında güçlü bir ilişki olduğu araştırmalar yoluyla ortaya konmuş iken, hastanelerin neden hala yetersiz sayıda kadrolaşmaya gittiğini hemşirelere açıklamaya çalışmamız gerekmektedir. Araştırmalara dayanarak, hasta bakım sürelerinde azalma olunca hasta memnuniyetinin de azaldığını ve hastaların ölüm ve rahatsızlanma oranlarının arttığını öğrendiğimizde, hastaneler yine de hasta bakım sürelerini azaltmaya devam ederler mi? Aynı soru, artan iş yükünün stres ve iş memnuniyetinin azalması üzerindeki kanıtlanmış etkileri için de sorulabilir. Hemşireler arasında iş memnuniyetsizliği, hemşirelerin işlerinden ayrılmalarına neden olmakta ve kadro yetersizliği problemini daha da artırmaktadır.^[7] Daha da önemlisi, hemşire-hasta oranı ile ölüm ve olumsuz sonuçlar arasındaki ilişki hakkındaki hayati araştırmalar neden ihmal edilmektedir?^[8,9] Bu tür araştırmalar hastane yönetimleri ve doktorlar tarafından açık bir şekilde ihmal edildiğinde, hemşirelerden araştırmaları ciddiye alması nasıl beklenebilir? Hastaneler hemşirelik alanındaki araştırmalara değer vermiyor ve maliyet kısma/kar etme gibi çıkarlar uğruna hastaların iyilik halini gönül rahatlığıyla riske edebiliyorsa, hemşirelerden araştırma bulgularını uygulaması nasıl beklenebilir?

Bu problemin büyük bir bölümü, hastane yönetimlerinin ve eğitim/klinik ortamlarındaki hemşire yöneticilerin farklı gündem ve çıkarlarında aranabilir. Kanıtlar, hemşirelerin (ward nurses) değişime direnme eğiliminde olduklarını, ancak araştırmaların klinik ortamda uygulanması sırasında hemşire yöneticilerin araştırmaların önemine ilişkin hemen hemen hiç tartışma yapmadıklarını göstermektedir.^[10] Belki de hemşirelerin suçlanması yerine, hemşirelerin çalıştığı ortamın incelenmesi

gerekmektedir.

Eğitim ve klinik ortamlar arasındaki boşluğu kapatabilecek araştırma ekiplerinin değeri kanıtlanmıştır ve hem iş yükünü azaltma, hem de klinisyen hemşireler ile hastane yönetimlerine araştırmaların önem ve yararlarını gösterme potansiyeli taşımaktadır. Bir araştırma ekibinin önemli amaçlarından biri, araştırma önceliklerini belirlemek, araştırma kültürünü ve altyapısını güçlendirmek suretiyle hemşirelik araştırmalarını ve kanıta dayalı araştırma girişimlerini geleceğe yönlendirmek olacaktır. Bir araştırma ekibi aynı zamanda, hemşirelerin yürüttüğü araştırmaların uygulanmasını teşvik edecek, disiplinler arası ve işbirliğine dayalı araştırma ortaklıklarını geliştirecek ve araştırma yöntemleri, eleştirel düşünme ve kanıta dayalı uygulamaları sağlayacaktır. Aynı zamanda, hastaneler ve hemşirelerin gözünde araştırmaların görünürlüğünü artıracak ve bakım kalitesini geliştirmek için bilimsel bilginin kullanılmasında önemli bir rol oynayacaktır.

Sonuç

Araştırma-uygulama boşluğundan çıkarılacak genel sonuç, hemşirelik uygulamasının, hemşirelik araştırma bulgularını kapsayacak şekilde değiştirilememesi olmuştur.^[10] Hem hemşirelik liderleri hem de hastane yönetimleri, hasta bakımında yüksek standartların sağlanabilmesi için araştırma bulgularının klinik uygulamalara aktarılmasını teşvik etmelidir. Aynı zamanda, hemşirelik mesleği yapılan değişikliklerin yararlı olduğunu doğrulamalı ve kanıtlamalıdır.^[11] Son olarak, klinik ve eğitim ortamları arasındaki boşluğu kapatacak araştırma ekiplerinin oluşturulması, kanıta dayalı uygulamaların geliştirilmesine önemli bir katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. Akinsaya JA. Melting research useful to the piecing nurse, *Journal of Advanced Nursing* 1993; 19:174-179.
2. Burns N, Grove SK. *Understanding nursing research*. (3rd ed.) Philadelphia: W.B. Saunders Co., 2003.
3. Polit D, Hungler B. *Essentials of nursing research: methods, appraisals, and utilization*. 4th ed. Philadelphia: J.B.Lippincott Co., 1997.
4. Carroll DL, Greenwood R, Lynch KE, Sullivan JK, Ready CH, Fitzmaurice JB. Barriers and facilitators to the utilisation of nursing research, *Clinical Nurse Specialist* 1997; 11(5):207-212.
5. Bostrom J, Newton Suter W. Research utilisation: the link to practice. *Journal of Nursing Staff Development* 1993; 9(11):28-34.
6. Millar C, Johnson L, Mackay M, Budz B. The challenges of clinical nursing research: strategies for successful conduct. *Clinical Nurse Specialist* 1997; 11(5):213-216.
7. International Council of Nurses (ICN). International nurses day 2006. Safe staffing saves lives. Information and tool kit. Jean-Marteau, CH-1201 Geneva: ICN, 2006. <http://www.icn.ch/indkit2006.pdf> (Erişim tarihi: 15 Mart 2010).
8. Aiken LH, Clarke SP, Sloane D, et al. Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. *JAMA* 2002; 288(16): 1987-1993.
9. Needleman J, Buerhaus P, Mattke S, et al. Nurse-staffing levels and quality of care in hospitals. *The New England Journal of Medicine* 2002; 346(22): 1715-1722.
10. Wilson-Barnett J, Corner J, De Carte B. Integrating nursing research and practice - the role of the researcher as teacher, *Journal of Advanced Nursing* 1990; 15:621-625.
11. Jaarsma T, Dassen T. The relationship of nursing theory and research the state of the art. *Journal of Advanced Nursing* 1993; 18:783-787.